

Oponentský posudok podkladov na vymenúvacie konanie

doc. PhDr. Juraj Hladký, PhD.

Študijný odbor: Slovenský jazyk a literatúra

Doc. PhDr. Juraja Hladkého, PhD. poznám viac ako dvadsať rokov. Spomínam si, že mi ho predstavil PhDr. Milan Majtán, DrSc. ako nádejného hydronomastika, ktorý pripravuje spracovanie povodia Nitry. Prvé stretnutie v Jazykovednom ústave Ľ. Štúra SAV v Bratislave v kancelárii mimoriadne vzácneho a prajného M. Majtána bolo osudné, pretože poznamenalo našu dlhoročnú spoluprácu na projekte *Hydronymia Slovaciae*.

Spoločné témy o hydronymii Slovenska, recenzovania monografií i štúdií sú predpokladom, že vedeckú tvorbu J. Hladkého dobre poznám, rovnako tak aj genézu jeho tvorby, o čom napokon svedčia aj moje citácie a odvolávky na jednotlivé diela J. Hladkého. Už prvá monografia *Hydronymia povodia Nitry* (2004) bola kľúčová, hoci po metodologickej stránke má svoje plusy aj mínusy – povodie (resp. hydrografické členenie) je totiž spracované v opačnom smere ako ho spracúvajú ostatné monografie (od prameňa k ústiu), ale dôležitým bodom monografie je vypracovanie metodiky zápisu hydrografického členenia zložitej sústavy vodných kanálov. Aj z tohto dôvodu zaznamenal J. Hladký 135 citácií a ohlasov na túto monografiu. S ďalšími monografiami zo série *Hydronymiae Slovaciae* súvisí aj ďalší potrebný rozmer, ktorý musí spĺňať kandidát inauguračného konania – doložiť vlastnú profesorskú školu. Väčšinou sa táto položka meria počtom skončených doktorandov – to J. Hladký predpisovo spĺňa. Rozmer vlastnej profesorskej školy v tomto prípade je však omnoho širší – druhú monografiu *Hydronymia povodia Dudváhu* (2011) spracoval ešte sám, nasledujúcu – *Hydronymia Žitného ostrova* (2015) však už písal v spolupráci so svojim bývalým študentom a terajším kolegom – doc. A. Závodným. Nateraz ostatnú monografiu – *Hydronymia Malého Dunaja* (2018) už písali v autorskej trojici Beláková – Hladký – Závodný a tu treba tiež zdôrazniť, že Dr. Beláková je takisto bývalou študentkou doc. Hladkého a obidvaja spoluautori vydali ďalšie monografie zo série *Hydronymiae Slovaciae*. J. Hladkému sa tak v priebehu jeho pôsobenia na Katedre slovenského jazyka a literatúry podarilo vybudovať dôležité onomastické pracovisko, ktoré má charakter vlastnej školy a ktoré je takto vnímané nielen domácimi, ale aj zahraničnými vedeckými pracoviskami. Na prácach

o slovenských hydronymách vyrástli mnohí absolventi katedry, ktorí sa postupne graduovali na doktorov i docentov.

Ak sa však aspoň v krátkosti vrátim k vedeckým témam doc. Hladkého z onomastiky, okrem hydronymie venuje pozornosť aj výskumu historickej onymie, oronymie a toponymie vo všeobecnosti – predovšetkým z oblasti západného Slovenska. S analýzou historickej toponymie sa prirodzene viaže etymologický aspekt, ktorý je v jeho tvorbe veľmi výrazný.

Okrem onomastickej tematiky sa doc. Hladký vedecky a odborne profiluje aj v oblasti výskumu lexiky, špeciálne v oblasti výskumu slangu a väzenského sociolektu. Svojimi výskumami posunul chápanie tejto problematiky dopredu a zároveň poukázal na dynamické zmeny tohto špecifického sociolektu v diachrónnej rovine – keď porovnáme predovšetkým výskumy P. Ondrusa a P. Odaloša v sedemdesiatych až deväťdesiatych rokoch minulého storočia. Novší a aktuálny pohľad na fungovanie väzenského argotu v komunikácii odsúdených mu umožnilo pôsobenie ako učiteľa v penitenciárnom prostredí priamo v uzavretých sociálnych skupinách odsúdených, ktorý zároveň boli respondentmi. Práve v súvislosti s výskumom väzenského sociolektu vyvstáva niekoľko otázok, na ktoré by mal inaugurant odpovedať v rozprave. Ako ovplyvňuje väzenský sociolekt sociálny status jednotlivca v sociálnej skupine ľudí vo výkone trestu na začiatku jeho príchodu do skupiny a neskôr, po nadobudnutí sociálneho statusu? Aký je terminologický vzťah medzi väzenským sociolektom, väzenským argotom a argotom? Možno o väzenskom sociolekte uvažovať v intenciách teórie komunikačného registra D. Slančovej?

Svoju vedeckú prácu prezentoval doc. Hladký nielen v podobe monografií a publikovaných odborných štúdií, ale aj v aktívnych vystúpeniach na domácich a zahraničných vedeckých konferenciách v Prahe, Olomouci, Ostrave, Lodži, Krakove, Bukurešti, Sofii, Belehrade. Ale najčastejšie prezentoval svoje práce na konferenciách v Ukrajine – v Chersone, Kyjeve, Alupke, Užhorode... Výpočet vystúpení doc. Hladkého na slovenských konferenciách by bol príliš dlhý, treba však spomenúť, že viaceré prednášky (najmä v ostatných rokoch) boli na priame pozvanie, čo tiež svedčí o odbornom postavení uchádzača v slovenskej vedeckej komunite.

S vysokou odbornou erudovanosťou doc. Hladkého je úzko spojená jeho expertízna činnosť ako recenzenta odborných štúdií, monografií, členstvo v redakčných radách časopisov, pozvania do médií – ako sa uvádza v predkladaných materiáloch, doc. Hladký sa spolupodieľal so

Slovenským rozhlasom na príprave asi 30 častí relácie *Zvony nad krajinou*, iniciatívne zapojil členov katedry do rozhlasovej relácie *Slovička*, v ktorej aj sám vystupuje. Od roku 2017 pôsobí v Názvoslovnnej komisii ÚGKK SR pri posudzovaní návrhov štandardizácie hydronymie a ďalších druhov nesídlných objektov z územia SR, v tom istom roku bol menovaný za člena komisie VEGA č. 12 pre vedy o umení, estetiku a jazykovedu.

Súčasťou podmienky na začatie inauguračného konania je aj jeho aktívna účasť na riešení vedeckých projektov a účasť v grantových úlohách. Doc. Hladký je aktívny predovšetkým v grantovej agentúre VEGA, v rámci ktorej viedol riešiteľský kolektív troch projektov a v ďalších bol zástupcom vedúceho projektu. Projekty sú zamerané na dejiny slovenského jazyka, základný onomastický výskum toponymie, predovšetkým hydronymie. Od roku 2020 je vedúci riešiteľského kolektívu v grantovom projekte zameranom na slovenskú onomastickú terminológiu a jej zosúladovanie s medzinárodnými onomastickými termínmi.

Poslednou oblasťou, ktorá si vyžaduje posúdenie v súvislosti s priebehom vymenúvacieho inauguračného konania, je posúdenie pedagogického pôsobenia uchádzača. Doc. PhDr. Juraj Hladký, PhD. ako pedagóg pôsobí vo všetkých stupňoch univerzitného vzdelávania – v rámci bakalárskeho a magisterského stupňa štúdia prednáša a vedie seminárne cvičenia predovšetkým z diachrónnej lingvistiky. V bakalárskom stupni vyučuje predmety zamerané na slovenskú ortografiu, vedie pravopisno-gramatický seminár a vo všeobecnom učiteľskom základe vyučuje jazykovú kultúru vo vzdelávaní, ktorá je v druhom stupni pre potreby poslucháčov slovenského jazyka a literatúry zameraná na jazykovú kultúru a jazykové sebavedomie. Je celkom prirodzené, že svoje vedecké poznatky z onomastických výskumov prednáša poslucháčom Mgr. stupňa štúdia v predmete Onomastický seminár a v prehlbovaní vedeckých poznatkov pokračuje aj v doktorandskom stupni štúdia, v ktorom poslucháčov oboznamuje s jazykovedným a filozofickým kontextom propriálnej lexiky. V treťom stupni štúdia pôsobil a naďalej pôsobí ako spolugarant doktorandského stupňa štúdia v programe slovenský jazyk a literatúra.

Dikcia zákona o vysokých školách v § 75, ods. 2 určuje vysokoškolskému učiteľovi pôsobiacemu vo funkcii profesora, že je zodpovedný za výskum a vzdelávanie vo vymedzenej oblasti vzdelávania a vo vymedzenej oblasti vedy, formuje trendy a koncepcie, výsledky svojej výskumnej činnosti zverejňuje v časopisoch a na vedeckých, odborných podujatiach medzinárodného významu, vedie výskumné tímy a organizuje medzinárodné vedecké podujatia.

Po zvážení všetkých aspektov v oblasti pedagogického i vedeckého pôsobenia doc. Hladkého **odporúčam** vedeckej rade PdF TU v Trnave vymenovať doc. PhDr. Juraja Hladkého, PhD. za univerzitného profesora v odbore slovenský jazyk a literatúra.

prof. Mgr. Jaromír Krško, PhD.
oponent